

**R. Patris, Francisci Svarez, E Societate Iesv,
Metaphysicarvm Disputationvm, In Qvibvs Et Vniversa
Natvralis Theologia Ordinate Traditvr, Et Qvæstiones Ad
omnes duodecim Aristotelis Libros ...**

Suárez, Francisco

Mogvntiæ ; [Coloniæ Agrippinæ], 1630

9 An repugnet indiuiduationi accidentium vt plura solum numero
differentia succeßiue sint in eodem subiecto.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-94135](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-94135)

intensionis, & remissionis: primum dici non potest, primo quia alias intensio non posset esse motus continuus, nam quilibet illorum graduum totus simul necessarius acquiri deberet; alioquin non esset indiuisibilis; ergo tota intensio deberet fieri per mutationes momentaneas, & indiuisibiles: ergo non successione continua, quod est & contra sensum, & experientiam, & contra rationem, quia quamdiu agens naturale vincit passum, non est cur interrumpat actionem, alioquin non esset in potestate eius postea illam iterare, nec posset reddi philosophica ratio, cur nunc potius, quam antea, vel postea illam efficiat. Secundo, quia alias gradus caloris nullo modo facerent vnum calorem per se, sed mere per accidens vnirentur in eodem subiecto, sicut albedo & dulcedo: hoc autem non est satis, vt efficiant vnum indiuiduum caloris magis, quam si Deus poneret duos intellectus in eadem anima. Imo si ad intensionem id sufficeret, nulla posset reddi ratio, cur si Deus poneret duos intellectus in eadem anima, illi non efficerent vnum intensiorem: nam, si dicas intellectus non esse qualitates quae apte sint coalescere in vnam intensiorem: contra hoc est, quia iuxta illam opinionem, vt qualitates possint coalescere in vnam intensionem nihil aliud requiritur, nisi, quod, cum sint omnino eiusdem rationis, possint vniri in eodem subiecto: hoc autem habebunt intellectus saltem in ordine ad diuinam potentiam. Tertiò sequuntur ex illa sententia multa absurda, scilicet, quod qualitas remissa possit aliam aequalem, vel etiam intensiorem intendere, efficiendo tot gradus, quot in se habet: vel, si obstat similitudo, sequitur intensiorem qualitatem non posse intendere remissiorem, quia sunt omnino similes in forma. Sequitur etiam, nullam posse reddi naturalem rationem, ob quam cum forma remittitur, vnus gradus, potius abiciatur, quam alius, & alia similia, quae longum esset persequi: Necessario ergo dicendum est, in illis gradibus intensionis caloris, verbi gratia, quos nos mente partimur, esse latitudinem, secundum quam potest in eis esse continua intensio, vel remissio; quam latitudinem necesse est esse in infinitum diuisibilem, alias non posset ratione illorum fieri alteratio continua, quia motus continuus necessario esse debet in infinitum diuisibilis: vnde consequenter etiam necessarium est, vtri gradus inter se copulentur aliquo termino communi, quia non potest aliter inter eos concipi continuitas, nec vera realis vnio, sine qua intelligi non potest illa latitudo: quia si duo gradus non sunt inter se vniti hoc modo: ergo neque in vno gradu duae partes, vel medietates eius (vt sic dicam) erunt inter se vnitae; quia ita componitur tota qualitas ex pluribus gradibus, sicut componitur vnusquisque gradus ex duabus vel tribus partibus aequalibus: non possunt autem haec intelligi sine dicta vnione, magis quam possit intelligi continuum in omnem suam partem diuisum.

XXIII. Ex his autem contrariis principiis de intensione plane sequitur, posse Deum ponere in eodem subiecto plures qualitates intensibiles solo numero differentes, quae non efficiant vnam intensiorem vt, verbi gratia, duos calores vt octo: quia potest illos ponere subiecto inherentes, & inter se non habentes aliquam vnionem per se, sed solum per accidens ratione subiecti, quae non satis est ad intensionem. Neque in hoc afferri potest noua implicatio contradictionis; & ita sentiunt frequentius doctores in primo Sententiarum, distinctione 17. vbi Gregorius quaestione 5. Ocham quaestione 7. Agidius quodlibet 4. quaestione 1. vbi adducit non conueniendam coniecturam, quia Deus potest duas quantitates solo numero differentes in eodem situ intime collocare, conferuata earum distinctione, & absque vlla reali vnione inter eas, ratione cuius efficiant vnam maiorem quantitatem: cur ergo non possit Franc. Suar. Metaph. Tom. I.

erit duas albedines in eodem subiecto ponere, seruata earum distinctione, & absque vnione, ratione cuius vniam intensiorem componant.

SECTIO IX.

An repugnet indiuiduationi accidentium, vt plura solo numero differentia successiue sint in eodem subiecto.

Icuntur plura accidentia esse in eodem subiecto successiue, quando subiectum prius habuit vnum accidens, & deinde amisit illud, & postea acquirat accidens eiusdem speciei, & tunc quaeritur, an posterius accidens necessario sit, vel possit esse numero distinctum à priori. Quidam enim mordicus ita defendunt indiuiduationem accidentis à subiecto, vt impossibile existiment, etiam hoc modo esse plura accidentia solo numero differentia in eodem subiecto. Vnde infertur, semper reproduci in eodem subiecto idem numero accidens, quod ante perierat, scilicet eundem calorem, idem lumen, & consequenter idem vbi, eundem motum localem, praesertim si sit per idem spatium: eadem enim est omnium horum ratio. Et hanc opinionem ex parte defendit Scotus, saltem quando idem est agens, idemque subiectum: qui non fundatur in indiuiduatione, sed in hoc, quod idem agens circa idem subiectum semper est natum facere idem, nec potest sufficiens ratio assignari, cur faciat numero distinctum. Quin etiam Aristoteles 8. Metaphys. tex. 11. significat, si agens & materia sunt vnum numero, etiam effectum esse vnum numero: Et in hunc modum explicatur, nam si ego apertis oculis continuo intueor hunc parietem per horam, eundem numero actum efficio & conferuo: ergo si paululum claudam oculos, & iterum aperiam, eundem numero actum iterum efficiam, nam illa interruptio nihil impedit, quo minus illa potentia in tota illa hora, & in qualibet eius parte per se sumpta efficere possit, & recipere eundem numero actum. Quod si obiciat, sequi etiam formam substantialem reproduci eandem numero in eadem parte materiae, quandoque inducitur similis in specie, & consequenter naturaliter reproduci idem indiuiduum, quod antea fuerat, quod est dicere, Resurrectionem posse naturaliter fieri. Non desunt qui id concedant, vt videre est in Paulo Veneto, lib. 2. de generat. in fine. Alij verò negat esse eandem rationem, quia forma substantialis requirit materiam dispositam, & nunquam concurret cum eisdem dispositionibus.

Alia vero sententia est extreme contraria, scilicet, non solum posse plura accidentia, solo numero differentia esse successiue in eodem subiecto, sed necessariò ita esse, quotiescunque accidens simile in specie in eodem subiecto reproduci, quod etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam necessarium esse, tenuit Durand. Marfil. & alij, quorum & Scoti opinionem late tractaui in 2. tomo 3. part. disp. 44. sect. 6. Fundamentum Durandi est, quia quotiescunque illa productio fit, iteratur actio distincta ab ea, quae antea fuit, nam actio reproduci non potest, sicut neque entia successiua: ergo etiam terminum actionis oportet esse distinctum. Vnde confirmatur, quia si talia accidentia permanentia, quae successiue sunt in eodem subiecto, non essent distincta: etiam accidentia successiua possent non esse distincta, & ita posset idem tempus numero reproduci, quod omnes reputant impossibile.

Quaestiones resolutio.

Sed media via tenenda est, & dicendum, posse fieri, vt successiue sint in eodem subiecto plura accidentia.

L 3

III.

cidencia solo numero diuersa. Quod quidem, si intelligatur de potentia Dei, per se notum est, quia nullam inuoluit repugnantiam, & sequitur a fortiori ex dictis, etiam simul posse esse, multo ergo magis successiue. Et hoc satis est ad ostendendum accidentia eiusdem speciei non habere intrinsecam distinctionem numericam, & entitativam per subiectum, seu per habitudinem ad hoc numero subiectum; alioqui nullo modo possunt distingui, etiam si diuersis temporibus fiat productio, seu reproductio: quia, ut statim declarabo, sola diuersitas temporis non est per se sufficiens ad hanc distinctionem, si alioqui in ipsis formis productis non sit sufficiens fundamentum distinctionis, & differentie individualis. Si autem intelligatur assertio de potentia, & ordine naturalium agentium, sic etiam est vera, ut a fortiori patebit ex dicendis.

IV. Secundo dico non solum esse possibile, verum etiam ita fieri secundum naturæ ordinem ut accidentia solo numero distincta fiant successiue in eodem subiecto. Hæc est communior sententia Philosophorum; physicorum, cap. 4. & 2. de Generat. cap. vlt. & Theolog. in 4. distinct. 43. & 44. De qua nonnulla dixi 2. tomo 3. part. disput. 44. sectione 7. ubi ostendi secundum naturæ ordinem non reproduci in eodem subiecto idem numero accidens, quod corruptum fuerat: nam ex hoc principio inferitur debere esse distinctum, quod hic intendimus. Non est autem facile primam causam & radicem huius necessitatis naturalis assignare. Durandus enim supra eam reddit ex diuersitate actionis seu mutationis: in quo idem sentit Henr. quodlib. 7. quæst. 16. quamuis differat à Durando, quod non ponit hanc necessitatem in ordine ad potentiam Dei, sicut Durandus. Qui in hoc grauiter errauit, ut prædicto loco ostendi, quia Deus in agendo non pendet à tempore, neque ab alijs circumstantijs, à quibus agentia naturalia pendere possunt, quia agunt per motum & transmutationem. Propter quod dixit Arist. 5. phys. cap. 4. ad unitatem motus requiri temporis unitatem, quam rationem amplectitur Toletus libro secundo, de generat. quæstione 13.

V. Sed est difficilis ratio, & satisfacere non videtur. Primo, quia potius unitas numerica mutationis petenda est ex unitate numerica termini seu formæ productæ, quam ex conuerso, ut Aristotel. 5. phys. eodem loco docuit: ergo, dum dicuntur accidentia producta esse numero diuersa, quia actiones sunt diuersæ, vitiosus circulus committitur. Secundo, quia etiam si demus actiones esse diuersas, non sequitur, formas fore diuersas, quia ad unitatem actionis plura requiruntur, quam unitas formæ productæ ex eodem Aristot. citato loco, & alioqui forma non habet unitatem, & distinctionem ex actione sed aliunde. Vnde contingit, idem numero lumen ab vna lucerna productum ab alia conseruari, quod necesse est fieri per diuersam actionem. Tercio, quia de ipsismet actionibus superest quæstio, cur necesse sit, secundum naturæ ordinem esse numero distinctas, nam, quod dicitur de diuersitate temporis, non satisfact: nam, vel est sermo de tempore extrinseco, quod in motu cæli consideratur; & hoc nihil videtur referre ad intrinsecam indiuiduationem, vel distinctionem numericam actionum, quia ab hoc tempore solum sumitur quædam extrinseca denominatio eorum, quæ in tali tempore esse dicuntur: unitas autem vel distinctio numerica non consistit in extrinseca denominatione. Item quia eadem numero actio, etiam indiuisibilis potest permanenter durare, & coexistere priori & posteriori tempori extrinseco, ut patet de actione illuminandi, videndi, & similibus. Vel est sermo de tempore seu duratione intrinseca ipsimet actioni, & mutationi qua producit: & sic, cum talis duratio in re nihil aliud sit, quam existentia ipsius actionis, dicere, has actiones esse di-

stinctas, quia diuerso tempore sunt, perinde est, ac si diceretur esse distinctas, quia habent diuersas durationes, & existentias, quod est idem, vel æque obcurum: hoc enim est quod inquirimus, cur necesse sit, illas durationes, existentias, aut entitates illarum actionum esse distinctas, & non potius eandem iterum, atque iterum repetitam. Sicut quando Deus reprodutit eandem numero formam, certum est, posse illam reproducere eadem numero actione, qua prius illam produxerat: hoc enim nullam inuoluit repugnantiam, ut prædicto loco latius dictum est: ergo, ut sit actio distincta, vel ut habeat intrinsecam durationem distinctam, non satis est, quod bis fiat, sed cum priori & posteriori tempore extrinseco: ergo ut ostendatur respectu agentis naturalis has actiones necessario fore distinctas, aliunde est ratio petenda.

Neque ratio illorum authorum conuincit, scilicet quia si eadem numero actio possit reproducere, etiam successiua reproducere possent: quod videtur plane repugnans. Etenim si hæc ratio valida esset, procederet etiam in ordine ad potentiam Dei absolutam. Vnde necessario videtur dicendum, in rebus successiuis considerari posse id, quod est reale & positium, & id, quod per modum negationis seu priuationis in successione includitur; nam successio intrinsece dicit, ut aliquid fuerit, & iam non sit, & aliquid futurum sit, nondum autem sit. Quantum ad hanc ergo negationem seu priuationem non potest ens successiuum restitui, quia hoc modo ad præteritum non est potentia. Quantum ad positium autem nulla videtur esse repugnantia; quod, sicut reproducitur à Deo idem calor, reproducatur etiam eadem calefactio, & sicut eadem sessio, & idem ubi, ita consequenter idem motus localis. Nam hæc omnia dicunt reales modos positiuos, qui ex se ipsis habent suam indiuiduationem, & non pendent ab intrinseco tempore magis, quam aliz res, sed ab intrinseca duratione: est ergo eadem ratio quoad hoc de illis, quæ de cæteris rebus: igitur ex parte actionis non potest sufficiens ratio reddi, ob quam hoc repugnet naturalibus agentibus.

Dicunt ergo alij huius rei causam, & rationem pendere ex alia quæstione, scilicet, vnde causa secunda determinetur ad hunc numero effectum hic & nunc efficiendum, potius quam alium: nam illa eadem, quæ est causa huius determinationis, debet etiam esse causa, ob quam, quoties causa secunda de nouo agit, ad nouum effectum, distinctumque ab omnibus præcedentibus efficiendum determinatur: nam ex sola vi causæ efficientis, aut ex sola capacitate subiecti non potest huius rei sufficiens causa reddi, cum tam vis agentis, quam capacitas ipsius subiecti eadem semper sit, & integra maneat, & de se sit æque indifferens ad quodlibet indiuiduum agendum, vel recipiendum. Dicunt ergo alij in prædicta quæstione, totam huius determinationis causam & radicem reducendam esse in diuinam voluntatem & prædefinitionem. Videns enim Deus hoc agens hic & nunc esse dispositum ad immutandum hoc subiectum ad talem formam in specie; & de se esse indifferens ad hanc vel illam formam in indiuiduo, & ex se non posse eligere, seu determinare actionem suam ad hoc potius quam illud, ipse sua voluntate decreuit dare concursum ad producendum tale indiuiduum in particulari in hoc instante & in hoc subiecto, & quia causa secunda non potest agere sine concursu Dei, consequenter illa determinatur ad agendum hic & nunc tale indiuiduum, & non aliud. Hunc dicendi modum obiter attigi in citato loco, mihi que non placere significauit, quia illa ratio non videtur satis Philosophica, & quia in actibus liberis habet aliquas difficultates; nunc autem re attentius consideranda censeo esse valde probabile, rum, quia non solum Greg. in 1. d. 17. q. 4. art. 2. ad 7. & d. 35. quæst. 1. art. 1. & alijs Nominal. verum etiam multis mo-

VI.

VII.

tis modernis scriptoribus doctissimis placere video. Tolerus enim 8. Phisic. questio. 3. conclusi. 2. rat. 3. ex hoc colligit libertatem primae causae, quod pro sola voluntate sua determinat causas secundas ad indiuiduos effectus. Fonseca etiam 1. Metaphysic. cap. 2. questio. 3. sect. 8. dicit, in quibusdam effectibus necessarium esse recurrere ad diuinam determinationem & praefinitionem, quod repetit lib. 5. cap. 2. questio. 9. sect. 2. rat. 6. qua probat essentialem dependentiam causarum secundarum à prima in agendo, & idem docent Copulata Coniunctionis lib. 2. Phisic. capite 7. questio. 15. artic. 2. Tum etiam, quia non est voluntarium, nec praeter physicam & naturalem rationem, quod causa prima iuuat causas secundas, & suppleat defectus earum in his rebus, in quibus ipsae videntur deficere: in praesente autem videtur eis deficere modus, quo determinari possint ad quosdam effectus singulares potius, quam ad alios. De qua re iterum infra disp. de causis. Nunc igitur iuxta illam sententiam consequenter dicendum est, Deum determinasse concursum suum cum causis secundis semper ad novos, & distinctos effectus producendos, non verò ad producendum iterum effectum, qui prius fuit, & iam esse desit.

VIII. Sed inquiretur merito ab huius sententiae auctoribus, unde constet, causam primam hoc modo concursum suum determinasse: aut enim hoc erat aliquo modo debitum ipsis causis secundis, seu fundatum in connaturali modo agendi earum, vel est ex sola voluntate Dei, sicut quod determinetur productio ad hoc indiuiduum potius, quam ad aliud. Si dicatur hoc secundum, cum talis voluntas Dei reuelatione non habeatur, incerta prorsus res erit, cum ratione ostendi non possit, neque ex aliquibus principiis naturalibus deduci. Si vero dicatur primum: ergo primaria & quasi vltima ratio huius determinationis non est ex diuina voluntate, sed ex natura causarum proximarum: & hoc est, quod inquiremus, quo modo in natura causae proximae possit hoc fundari. Maxime si non fundatur in illa determinatione ad hunc numero effectum producendum, potius quam ad aliud.

IX. Propter hoc dicere posset aliquis causas secundas, & finitas semel tantum (vt ita dicam) continere in virtute sua quemlibet singularem effectum, & ideo postquam talis causa semel aliquem effectum produxit, non relinqui in ea virtutem ad producendum iterum illum effectum, neque ad iterandam actionem, per quam illud produxit, quia per primam productionem veluti exhausta est eius virtus, quatenus ad talem numero effectum terminari potest: sed hoc est gratis & sine probatione dictum, & intelligentiam non potest: nam virtus actiua per se, & quatenus talis est, non operatur per aliquam sui diminutionem, vel immutationem, sed per immutationem, vel productionem alterius. Vnde tamen integra, & perfecta manet efficacia eius, ac si nihil produxisset: ergo ex vi productionis semel factae non manet impotens ad eandem iterum arque iterum faciendam, si aliunde non est repugnantia ex parte ipsius effectus. Hae enim ratione qualibet potentia actiua, quantumvis finita, potest successiue agere in infinitum, si integra perseueret in suo esse: quia manet etiam integra in efficacia sua, & ex parte effectus illa successio, vel multiplicatio in infinitum non repugnat: ergo idem erit, quoad reproductionem eiusdem effectus, si ex parte eius non est repugnantia. Quod ideo dico, quia postquam semel res producta est, & in esse permanet, non potest iterum ab agente produci, quamuis integra maneat eius virtus actiua, quia ex parte effectus repugnat, saltem ex natura rei. Quod vero id, quod non est, fiat, ex parte ipsius repugnare non potest, etiam si antea fuerit. Quid enim hoc obfate potest, vt iterum fiat, si iam non est? Cum iam tantumdem distet ab esse, ac si nū-

quam fuisset. Ergo si aliunde virtus actiua manet integra, non potest ex inefficacia eius ratio huius necessitatis sumi.

Addi ergo tandem potest, agentia naturalia, quauis ex se habeant virtutem quasi generalem & indifferentem ad plura indiuidua eiusdem speciei, tamen ex se postulare certum modum, & ordinem in vsu & exercitio talis virtutis, ita vt natura determinata sit ad agendum hic & nunc in tali subiecto tale indiuiduum, & post illud aliud, & post hoc alterum, & sic de reliquis: nam ipsamet natura postulare videtur hanc determinationem, & ordinem, ne in se inuoluat quandam perplexitatem & confusionem. Hinc ergo provenit, vt nunquam in agendo ad eundem effectum redeat, sed semper nouum producat. Quam modum dicendi in loco praedicto elegi, quia in re obscura & difficili nihil occurrit, quod omnino satisfaceret, neque nunc etiam sese offert, imò hoc ipsum, quod natura talium agentium tribuitur, non videtur posse satis fundari aut explicari: nam cum naturalis vis agendi sit ex se simplex & eadem omnino, non apparet, quomodo in illa possit fundari haec naturalis determinatio, aut unde constare possit. Nec circumstantiae extrinsecae vt sic, ad hoc iuuare possunt, vt supra ostensum est de tempore: & est omnino eadem ratio de loco, quatenus dicit extrinsecam superficiem, vel habitudinem ad extrinseca corpora. Patendum ergo est, vel hoc pendere ex sola diuina voluntate, vel, si aliquam habet causam naturalem, nobis esse occultam, & ad summum dici posse, cum haec virtutes naturales ad multiplicationem indiuiduorum ordinentur, eamque naturaliter intendunt, esse magis consentaneum naturis eorum, vt semper concursum recipiant ad novos effectus. Hae enim de causa, non solum in Dei voluntate, sed in ipsis etiam naturis rerum fundatum est, quod in hominum generationibus semper nouae animae producantur, & non vniantur iterum corporibus, quae semel iam creatae, & separatae existunt.

DISPUTATIO VI.

De unitate formali, & vniuersali.

Post unitatem indiuiduam seu numeralem, dicendum est de formali, & consequenter de vniuersali, quae numerali quodammodo opponitur, nam haec includit incommunicabilitatem respectu inferiorum, illa vero intrinsece requirit naturam multis inferioribus communicabilem. De his ergo formali & vniuersali unitatibus videndum in primis est, an sint aliquo modo reales, & an sint diuersae unitates, vel in vnam aliquo modo incidunt. Item quotuplex vnaqueque sit, & quod sit in rebus vniuersaliusque principium: ac denique, quomodo, & per quam operationem intellectus consummetur.

SECTIO I.

Verum sit in rebus aliqua unitas formalis distincta à numerali, & minor illa.

Actio dubitandi est, quia dictum est in praecedente disp. omnes res, quae sunt in mundo esse indiuiduas, ita vt repugnet esse in rebus aliquod verum ens, quod indiuiduum, & singulare non sit: ergo neque esse potest in rebus aliqua unitas vera, & realis praeter numericam, seu indiuidualem entitatem. In contrarium autem est, quia vnum nihil aliud est, quam ens indiuiduum, vt Aristoteles ait 4. Metaph. text. 3. & lib. 10. text. 2. sed praeter indiuiduum

I. Dubitandi
viri, & ra-
tio.

III.

L. 4.